

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului: Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane " " " pe 1/2 an 5 " " România și străinătate pe an 14 franci " " " " pe an 7 "	Prețul inserțiunilor Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane	Correspondințele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECESANĂ“ iară banii de prenumerațiune și inserțiunile la ADMINISTRAȚIA Librăriei și Tipografeii diec. în Caransebeș
---	---	--

Când s'a întemeiat orașul Caransebeș și ce știm din trecutul lui?

(Continuare)

15. Nicolae Bombăcilă 1781—1797

Se află în matriculă mai întâi la 28. Noiembrie 1781. ca paroh la biserica Sf. Ioan Botezătorii. A răpusat în 4 Aprilie 1797 în etate de 10 de ani, fiind mărturisit, cuminecat și înmormântat prin protopresbiterul George Stoica de Hațeg.

16. Metodie Lazarovici 1787—1812

Vine înainte în matricule mai întâi la 14 Octombrie 1787. ca paroh parte la biserica Sf. George, parte la biserica Sf. Ioan. Dela 1808 se subscrie în matricule ca paroh și vicariu (namestnic). A murit în 13 Decembrie 1812 în etate de 52 de ani și s'a înmormântat prin protopresbiterul Ioan Tomici. E probabil că Metodie Lazarovici a fost fiul parochului Radu Lazarovici.

17. George Iorgovici paroh 1790—1800

Parohul George Iorgovici se află în matricule mai întâi la 25 Martie 1790 ca paroh la biserica Sf. Ioan Botezătorii. Înainte de a se preoți, dar și ca preot a fost un șir lung de ani învățătoriu la școala din Caransebeș. Aceasta se vede din o notiță scrisă pe Mineiul român de pe luna lui Mai la pagina 1—5, unde George Iorgovici se subscrie »Magister« 1779. Tot asemenea se subscrie la 5 Martie 1783 pe Mineiul român de pe luna lui Aprilie. A repausat în 25 Iulie 1800. în etate de 45 de ani, și s'a înmormântat prin protopresbiterul George Stoica de Hațeg.

E posibil, ca parochul George Iorgovici să fie fost fiul protopresbiterului de acelaș nume George Iorgovici.

18. George Stoica de Hațeg protopresbiter 1792—1801.

A fost denumit protopresbiter în anul 1792; în matricule înse vine înainte numai în anul 1793. A răpusat în 5 Octombrie 1801 în etate de 45 de ani și s'a înmormântat prin fratele său Nicolae Stoica de Hațeg, protopresbiterul Mehadiei. După moartea dînsului, protopresbiteratul Caransebeșului s'a încredințat spre administrare protopresbiterului Logojului Stefan Atanasieviciu până la demnirea protopresbiterului Ioan Tomici în anul 1804.

19. George Popovici 1799—1832.

Parohul și asesorul consistorial George Popovici vine înainte în matricule la 16 Aprilie 1799. A răpusat în 27 Martie 1832 de întărirea măruntaelor în ietate de 56 de ani și s'a înmormântat prin protopresbiterul Ioan Tomici.

20. Ioan Creța 1801—1830.

Preotul Ioan Creța originar din Caransebeș vine înainte mai întâi în matricula botezaților la 15 Martie 1801. Dela 16 Februarie 1816 se subscrie în matricule paroh și vicariu protopesc (namestnic). Se află mai pe urmă iarăș în matricula botezaților la 27 Mai 1821. A părăsit Caransebeșul în urma procesului de calunnie intentat contra lui pentru acuze mincinoase ridicate contra protopresbiterului Ioan Tomici și a oficerilor din regiment și a premenit mai multe parohii precum Jidovinul și Varadia. Prin sentința atât a forurilor militare cât și ale forilor bisericesci, preotul Ioan Creța a fost declarat de calumniator ordinar.

21. Petru Biju 1803—1836.

Preotul Petru Biju asemenea originar din Caransebeș vine înainte ca diacon la anul 1803. În anul 1804 devine parohul Caransebeșului.

A răposat de aprinderea plămânilor în 25 Octombrie 1836 în etate de 58 de ani și s'a înmormântat prin protopresbiterul Ioan Tomici.

22. *Nicolae Teodorovici 1804—1814.*

Vine mai întâi înainte în matricule la 22 Septembrie 1804 ca preot iubilat (iubilat preot). A devenit iubilat în urma trecerii lui la cariera învățătoarească. În matricula botezaților din 1808 se și subscrie preotul și învățătorul tinereții. A repausat în 13 Martie 1814 în etate de 41 de ani. A fost mărturisit, cuminecat și înmormântat prin protopresbiterul Ioan Tomici. E cu puțință, că acest preot iubilat se fie fost fiul duhovnicului de acelaș nume mort la 1804 în locul căruia probabil a și venit.

23. *Protopresbiterul Ioan Tomici 1804—1839.*

S'a născut în Vărădia la 3 Decembrie 1771. Sa sfințit întru preot pentru comuna Dognecea în 1 Aprilie 1795. În 3 Iunie 1804 a fost denumit de acesor consistorial și protopresbiter. A fost ales asesor în scaunul orfanal al Comitatului Caraș. În 23 Octombrie 1804 a fost sfințit întru protopresbiter al Caransebeșului în biserica din Caransebeș cu hramul sf. mucenic George, în care zi de Duminecă a și fost instalat prin însuș episcopul diecesan Iosif Ioanovici de Șacabent. În onoarea noului protopresbiter și a neguțătorilor români din loc, s'a servit un prânz în vechea reședință episcopoească, din incidentul instalării. Protopresbiterul Ioan Tomici venind în Caransebeș a șezut mai întâi în vechea reședință, cu incuviințarea episcopului diecesan.

Prima liturgie ca protopop a slujit-o Ioan Tomici în ziua întâi și a doaua de Crăciun din 1804. În 22 Decembrie 1804 a primit archiva protopresbiterală dela fostul administrator protopresbiteral, Ștefan Atanasievici protopresbiterul Logojului. Cu primirea arhivei și-a început în toată forma oficiul său de protopresbiter, pe care l-a purtat cu cinste și toată vrednicia până la 18 Aprilie 1839, când a adormit în Domnul atins de apoplexie în etate de 67 de ani. S'a înmormântat prin Gavril Ioanovici. A servit bisericii și școlii 44 ani, binecuvântați cu o muncă rodnică și mult folositoare neamului, pentru care s'a făcut nemuritoriu.

Sub protopresbiterul Ioan Tomici sau făcut multe îmbunătățiri la bisericile din Caranseș după cum sa arătat la alt loc, unde a fost vorbă despre bisericile din Caransebeș, și că sub păstorirea dînsului s'au ridicat crucea din piața mare și cea din dealul crucii.

Referitor la ridicarea acestor 2 cruci, bine meritatul protopresbiter în descrierea bisericilor din Caransebeș se pronunță așa: »... *deci sor*

făcut din material bun, ca se nu putrezască și să se uite numele și pricinile, pentru ce sor pus în aceste locuri de către bătrânii noștri cei buni».

Pentru ca cuvintele acestea ale protopresbiterului Ioan Tomici să fie înțelese mai ușor, ne luăm voie a împărtăși comunicatul făcut nouă de veteranul *George Băiaș*, astăzi în vîrstă de 88 de ani, carele cu privire la ridicarea crucii din piața principală, ne espune starea lucrului, așa după cum i-a enarat-o tatăl său fericitul Mitru Băiaș. „George Dragă! Bagă bine de seamă, ca să știi că treapta aceasta o am adus-o eu atunci, când sa tras piatră pentru ridicarea crucei acestea”).

Zicînd acestea i-a enarat următoarele: „Era aici în Caransebeș un general cu numele „Popovici, sîrb după nascere și de legea noastră românească. Acest general era prietin bun „cu protopopul Ioan Tomici. Amîndoi jucau „taroc în toată ziua la protopopul acasă. Într'o „zi, pe când își petreceau cu jocul, generalul „zice protopopului: Oce proto! sub secret îți „spun, să îi cu mare băgare de samă și cu „ochii în patru, că nemții vreau să ridice o cruce „în piață, înaintea bisericii lor. Despre aceasta „am cunoscîntă deplină și voi să fii înțelepți și „să nu zăboviți, atât îi spun! Proto, acum să „te pui la mare grijă! Lucrați cât se poate „întru ascuns și ocupați voi locul, ca să nu ve „căiți mai tîrziu!

„A fost de ajuns aceasta, ca protopopul să „înțeleagă starea lucrului! Băgându-se la grijă „numai decît s'a pus la lucru, dar cât se poate „de tainic și secret și îndată a chemat la sine „pe neguțătorii români, cari erau în stare bună „și toți aveau trăsurile lor, pe cum a fost: „Rusu, Milivoi, Petruț Stălașu, Nicolae Goga, „Mitru Băiaș, Iosim Băiaș, Naon Băiaș, Mitru „Peța Stancoviciu și alții.

„Protopopul le descopere gîndul nemților „și se sfătuesc, că după ce foliu de plan să „lucro și în ce mod ar putea să prevină nem- „ților. Au stătorit planul și numai decît l-au pus „în lucrare. S'a ales adecă o comisie de 4 inși, „carele a mers la Rusberg, pentru că pe atunci „numai acolo se aflau Steimetzeri (pietrari), și „acolo s'au înțeles cu maistorii, ca fără amênare „și întîrziere să cioploască piatra de lipsă. Piatra „în curînd a fost gata și în o Sămbătă seara „ploacă din Caransebeș carăle neguțătorilor „români, însuflețiți de ideea rădicării sf. cruci „și în ziua următoare Duminecă dimineața piatra „a fost descărcată la locul, unde e acum crucea. „Astfelu s'a ocupat locul și s'a ridicat crucea

1) Casa bătrînului Mitru Băiaș era vis-a-vis de crucea din piață și treapta era așezată la intrare în dughian. Astăzi treapta aceasta e zidită în părății casei cu etaj edificată de Dl George Băiaș în locul modestei case de odinară.

„după planul chibzuit și prin mâinile petrarilor „din Ruseberg.

„Conlocuitorii noștri au protestat și au în- „cercat să facă piedeci, dar nu le-a dat mâna, „pentru că de o parte stăpânirea nu era cu ei „de altă parte ei erau slabi și puțin, așa că în „Duminici și sărbători în biserica lor se îmbră- „cau băceții de român ca administranți“.

Așa ne spune vrednicul bătrân că s'a ridi- cat crucea din piața mare.

După deduceri crucea s'a ridicat la anul 1810.

Această cruce s'a reparat prima oară prin neguțatoriul Naon Băiaș, după cum ne spune Domnul George Băiaș, fost primariu comunal, după cum dovedește consemnarea celor ce au covătit, pe carea o păstrează și acum bunul bătrân.

Cu prilejul renovării a doaua, crucea s'a demolat până la fundament, s'au delăturat pietrele, cari au fost vătămate și s'au înlocuit cu altele noi.

În starea ei de astăzi sfânta cruce are iarăși lipsă de o reparare de tot fundamentală, ba poate înlocuirea ei cu altă cruce mai trainică, pentru ca să fie iarăși o podoabă pentru oraș și monument pentru credincioșii bisericii drept-măritoare răsăritone din loc și de pretutindenea.

24. Pavel Lazarovici 1805—1813.

Acost preot vine înainte în matricule la 6 Decembre 1805 ca capelan protopresbiteral. Din un contract scris de el în 15 Martie 1805 se vede, că a fost mai înainte diacon și învățătoriu național aici în Caransebeș. Devenind paroh a părăsit Caransebeșul la 1813 și s'a dus în parohia Glimboca, protopresbiteratul Caransebeșului. E cu puțință că dinsul să fie fost un alt fiu al preotului Radul Lazarovici.

Acost Pavel Lazarovici în înțelegere cu mama lui, văduva Floarea, a vindut episcopului Iosif Ioanovici de Șacabent casa lor și intravilanul Nr. 173 din Caransebeș, după cum se poate vedea din contractul amintit mai sus. Intravilanul, pe care a fost zidită vechea reședință episcopescă a fost largit prin cumpărarea intravilanului dela Pavel Lazarovici.

25. Ioan Scriitoriu 1806—1831.

Vine înainte în matricule la 3 Iulie 1806 ca ierodeacon. În 27 Februarie 1812 se află ca nou paroh. A repausat în 3 Martie 1831 de boala ectică în etate de 45 de ani și s'a înmormântat prin protopresbiterul Ioan Tomici și toți preoții din Caransebeș.

26. Dimitrie Purgariu 1822—1831.

A fost fiul parohului al 2-lea din Dognecea Simeon Purgariu. După moartea părintelui său, protopopul Ioan Tomici ca fost preot în Dog-

necea l-a luat în îngrijirea sa și l-a crescut dându-l la școli. Vine înainte în matricule la 10 Ianuarie 1822 ca capelanul protopopului Ioan Tomici. Din 22 Iulie 1829 se subscrie paroh și vicariu protopopesc (namestnic). În anul 1830 a fost conseris după legea militară în comunionul protopresbiterului Ioan Tomici și adoptat de numitul protopop a primit numele familiar de Tomici. Astfelu dela 1830 vine înainte sub numele Dimitrie Tomici ca paroh și vicariu (namestnic).

A răposat în 14 Novembre 1831 de moarte firească în etate de 43 de ani. Văduva preuteasă Alesandra și trei copii orfani au rămas sub îngrijirea protopopului Ioan Tomici.

27. George Andreevici 1830—1877

După enararea rudenilor s'ar fi născut în Brad în comitatul de odinioară al Zarandului. Tatăl său George a fost ucenic la un căbăniceriu (săbău) aici în Caransebeș. În resmelița cu Turcii (1788) a fugit în Ardeal dinpreună cu stăpânul său. După o petrecere de mai mulți ani în Ardeal, devenind măestru de sine stătătoriu, s'a căsătorit cu fata unui protopop. Din Brad s'a întors iarăși în Caransebeș, aducând acum cu sine pe fiul George. Prin mijlocirea protopopului din Pesta Ioan Todorovici, fiul George Andreevici a fost luat din școala națională din Caransebeș și în etate cam de 13 ani trimis la Pesta la numitul paroh Ioan Todorovici, ca să-l asculte în biserică și se-i ajute și la cântarea bisericască. Tinerul George a fost provezut la parohul Ioan Todorovici cu toată întreținerea, având și o prea modestă plată.

Aici în Pesta tinerul George Andreevici a putut cerceta și școala întru așa măsură în cât a învățat nemțosce, unguresce, sârbesce și ceva grecește și așa s'a pregătit, ca să poată fi prmit în pedagogia din Arad. Terminând cursul pedagogic, protopresbiterul Ioan Tomici cu înțelegerea și consimțământul protosincelului Arsenie Șacabent directorul școalelor naționale, a așezat pe George Andreevici de învățătoriu la școala din Caransebeș, la anul 1819. După absolvarea cursului de 10 luni de teologie, pregătit deplin prin protopopul Ioan Tomici și în urma unui serviciu de 11 ani pe cariera învățătorescă, a fost hirotonit întru diacon la anul 1830, prin episcopul Maxim Manoilovici. După doi ani ai diaconiei a fost hirotonit întru preot la 1833 prin numitul episcop, în biserica cu hramul sf. George din Caransebeș și s'a dat de ajutoriu preotului neputincios Petru Biju. În 1827 a fost instalat prin protopopul Ioan Tomici de al 3-lea paroh în Caransebeș în locul răpusatului paroh Petru Biju.

28. *Mihail Jurca 1831—1835*

Vine înainte dela 18 Aprilie 1831 până la 31 Octomvrie 1835 ca capelan protopresbiteral. A răpusat în Caransebeș la 5 Novembre 1835 de aprinderea ficatului în etate de 47 de ani și s'a înmormântat în 7 Novembre 1835 prin parohul Caransebeșului Gavril Iancovici.

29. *Gavril Iancovici 1831—1867*

Să află în matricule mai întâi la 1 Mai 1832 ca administrator parohial. Acest Gavril Iancovici a fost fiul învățătorului Dragoi Iancovici din Vasiova-montană (Boeșa montană). A fost crescut pe spesele protopopului Ioan Tomici, mai întâi în școala nemțască din Caransebeș de aici a fost trimis la Vêrșeț ca ucenic într'un dughian să învețe neguțătoria. După ce a eșit ca sodal, a învățat pedagogia în Arad. A ajuns învățătoriu în Harmădia. Absolvând teologia în Vêrșeț, a fost denumit preot în Harmădia. La câțiva ani murindu-i soția a fost denumit preot în comuna Buchin, apoi a ajuns la Caransebeș tot prin mijlocirea protopopului Ioan Tomici. În urma hotărîrii consistoriului din Vêrșeț ddo 26 Ianuarie 1832 și la cererea protopopului Ioan Tomici preotul Gavril Iancovici e numit vicariu protopopesc (namestnic) de aici înainte vine în matricule ca paroh și namestnic. În 1853 a fost numit administrator protopresbiteral în urmarea răpusării protopresbiterului Lazar Radac. În luna lui Octomvrie 1853 s'a denumit protopop al Caransebeșului. Ca atare a răpusat în 20 Novembre 1867 în etate de 67 ani, după ce a suferit timp mai îndelungat de apoplexie. S'a înmormântat prin Prea Sfinția Sa episcopul Ioan Popasu.

30. *Ioan Murariu 1834—1849¹⁾*

S'a născut la 7 Mai 1813 în Logoj. La școala primară română de aici și-a însușit cântarea bisericească în așa măsură, în cât a devenit cântăreț de renume. La stăruința protopresbiterului de atunci al Logojului St. Atanasievici, părinții l-au dat în cursul de teologie din Vêrșeț. După absolvarea cursului teologic, carele pe atunci era numai de 1 an, a așteptat să fie denumit învățătoriu. La anul 1831 venind la Logoj preotul bisericii macedo-române din Pesta, a auzit de vestea cântărețului Ioan Murariu, acum teolog absolvent și l-a luat la sine ca cântăreț al bisericii de acolo, unde și-a însușit limba grecească. La biserica macedo-română din Pesta a petrecut 2 ani, de unde s'a întors iară la Logoj, fiindcă a fost tractat cam dur din partea parohului. Întors la Logoj a căutat cu tot adinsul sa ajungă învățătoriu, căci pentru cariera învățătorească

avea deosebită chiemare și rêvnă. La întrevinerea directorului de școalele I. Mehuți, a fost denumit învățătoriu mai întâi în Canicea, protopresbiteratul Mehadiiei, unde a petrecut 6 luni; din Canicea a fost strămutat în comuna Teregova, unde a petrecut un an ca învățătoriu. Devenind vacant la 1835 un post de învățătoriu în Caransebeș a fost denumit învățătoriu aici. La anul 1838 sa căsătorit cu Ecaterina Popovici, soră cu mama Dlui avocat din Logoj Coriolan Bredicean. În 18 Martie 1840 a fost sfințit întru diacon. Ca învățătoriu la clasa a II-a sau cum se mai numea atunci în școala mare și ca diacon a petrecut în Caransebeș până la finea anului 1849, când s'a întors cu toată familia la Logoj. În 25 Aprilie 1850 a fost hirtonit întru preot de episcopul Timișoarei Pantelemon Jivcovici, dându-i voie să-și aleagă sau parochia din Orșova sau cea din Sêlha. Din considerarea multelor neplăceri îndurate pe timpul cât a petrecut în fostul confiniu militar și mai vêrtos din cauza lipselor ce l-ea suferit în Caransebeș, a preferit parochia din Sêlha, unde și-a continuat activitatea cu multă isbândă și succese. Cuprins de o familie numeroasă se indeletnicea dimpreună cu soția sa a face potcapii, la cari lucrau nopți întregi. Ca bărbat binemeritat pentru biserica și școală episcopul de pie memorie Ioan Popasu l-a decorat cu brâu roșu la anul 1873. A adormit în Domnul l-a anul 1883 în 23 Martie în etate de 70 de ani și s'a înmormântat cu cinstea cuvenită în Sêlha.

Betrânii din Caransebeș enarează că a fost sever în ceea ce primesce ordinea și disciplina.

31. *Iacob Popovici 1837—1839*

Cu 31 Martie 1837 vine înainte ca capelan protopresbiteral al protopopului Ioan Tomici, acărui nepoată Elisaveta, remasă orfană de tatăl ei Dimitrie Tomici, o a luat în căsătorie. Din Octomvrie 1838 devine parohul Caransebeșului. Dela 9 Septemvrie 1839 nu mai vine înainte în matricule. În acest an a fost denumit protopresbiter al Mehadiiei, în locui lui Lazar Radac trecut la Caransebeș. La anul 1850 a fost denumit protopresbiter al Oraviței, în care calitate a răpusat în Domnul la anul 1881 Septemvrie 19.

Iacob Popovici originar a fost din Cacova lângă Oravița, născut în 21 Decembre 1802. Cei ce l-au cunoscut spun, că vorbia și scria cât se poate de bine latinește, nemțesce, unguresce și sêrbesce.

32. *Nicolae Gruici protopop 1839—1841*

Nicolae Gruici după nație sêrb, a fost paroh în Vêrșeț, profesor de teologie acolo și asesor consistorial.

¹⁾ Completarea datelor biografice prin preotul Isaia Popoviciu din Sîlha.

Episcopul Iosif Raiacici l-a denumit protopop al Caransebeşului în urma hotărîrii consistoriale ddto 29 Aprilie 1839 la 11 zile după moartea protopopului Ioan Tomici. După un serviciu de 1½ an a repausat în Domnul în 19 Iunie 1841 de aprinderea intestinelor în etate de 38 de ani. S'a înmormântat prin protopresbiterul Mehadiiei, următoriiu s'eu în scaun Lazar Radac.

33. *Lazar Radac protopop 1841—1853*

Şi Lazar Radac s'erb de naţie a fost denumit protopop al Caransebeşului îndată după moartea lui Gruici, adecă în anul 1841. A repausat în 7 Ianuarie 1853 atins de apoplexie, în etate de 64 de ani înmormântat prin protopopul Mehadiiei Dimitrie Iacobescu. Inscripţia de pe crucea aşezată la cap e în limba s'erbească.

34. *Demitrie Iancovici 1842—1853*

Acesta este fiul protopopului Gavril Iancovici. Vine înainte în matricule cu ddto 21 Octombrie 1842 ca capelan protopresbiteral. A funcţionat ca administrator parochial în Rusca-montană şi Buceşniţa. Din Buceşniţa s'a întors bolnav iară la Caransebeş şi a murit aici de ofiică la 3 Iunie 1853 în etate de 31 de ani.

35. *George, Petrovici 1855—1857*

Acest preot a venit la Caransebeş din Zăguzeni. Sub dînsul s'a zidit biserica din Zăguzeni la 1859. Vine înainte în matriculele din Caransebeş la 1 Ianuarie 1855 ca paroch şi asesor consistorial. A repausat în 4 Februarie 1857 de aprindere de plumâni în etate de 44 de ani şi s'a înmormântat prin protopresbiterul Gavril Iancovici al Caransebeşului.

36. *Nicolae Andreevici 1855—1886*

Protopresbiterul Nicolae Andreeviciu e fiul parohului şi vicariului protopresbiteral George Andreeviciu. S'a născut în Caransebeş în 6 Septembrie 1828. Vine înainte mai întâi la 21 Martie 1855 ca capelan, ajunge paroch şi cu decisiul consistorial 29 Septembrie 1866 Nr. 1288 B e numit protopop al Caransebeşului. A adormit în domnul în 6 Septembrie 1886 în etate de 58 de ani şi s'a înmormântat prin preoţimea tractuală. Protopresbiterul Nicolae Andreevici a fost director al şcoalelor naţionale de pe teritoriul fostului confiniu militar romano-banatic şi conducătoriiu şcoalei pedagogice din Caransebeş cu cursul de 2 semestre. A fost asesor în Consistoriul metropolitan din Sibiu şi membru în epistropia fondurilor comune din decesa Aradului şi Caransebeşului.

37. *Luca Paica 1847—1858*

Cu 10 Decembrie 1857 vine înainte ca capelan protopresbiteral. Din 1 Iunie 1858 nu se mai află în matricule. S' vede, că s'a dus la Feneş, locul născerei sale, unde se află şi astăzi ca următoriiu în scaunul tatălui s'eu preotului Mihail Paica, carele a fost decorat cu br'eu roşu ci cu medaila de aur pentru merite.

38. *Timotei Stoiacovici paroh 1858—1882*

S'a născut în 21 Februarie 1820 în Chichinda mare. A cercetat şcoalele primare în Ferégyháza. A făcut 4 clase gimnasiale şi după aceea a studiat pedagogia în Arad. În 1837 a venit ca învăţătoriiu în Caransebeş la clasa I sau şcoala mică, după cum obiciniiau oamenii a o numi atunci. După ce învăţătoriiu diacon Ioan Murariu s'a îndepărtat din Caransebeş, Timotei Stoiacovici a devenit învăţătoriiu la clasa mare sau a II.

La îndemnul şi stăruinţa protopopului din Vêrşeş Trandafilovici, a studiat teologia şi la anul 1856 a fost sfinţit întru diacon de episcopul Emilian Chengelaş. Tot în anul 1856 a fost denumit profesor la pedagogia din Caransebeş, dar nu a primit catedra din cauza de morb. În 1858 a fost hirotonit întru preot şi în 1859 a fost întrodus paroh în locul repausatului paroh şi asesor consistorial George Pétrovici.

După ce s'a înfiinţat institutul teologic, episcopul de pio mamorie Ioan Popasu i-a dat catedra pentru tipic, cântare şi rituale. Acelaş episcop l-a decorat cu br'eu roşu în anul 1869, cu prilejul examenului clerical.

A repausat în 29 Iunie 1882 în etate de 62 de ani şi s'a înmormântat prin protopresbiterul Nicolae Andreevici.

39. *Ioan Bosică 1861—1862*

A funcţionat ca capelan protopresbiteral din 12 Iunie 1861 până în Ianuarie 1862, când a părăsit Caransebeşul.

40. *Ioachim Cherciu 1862*

A funcţionat în chip de pedeapsă din Martie 1862 până în Novembre acelaş an.

41. *Gavril Georgevici 1863—1854*

A funcţionat ca capelan protopresbiteral din Martie 1863 până la finea anului 1865, când a mers în Obreja.

(Va urma)

Dispute cu Nazarenii

IV. Despre botez

(Continuare)

Nazareanul: Dar dacă unul ori mai mulți membri se împotrivesc harului (grației) lui Cristos, oare să fie ei trași cu sula în biserica Domnului?

Eu: Aceasta feresce nu; dar nici nu se poate împotrivi un prunc sugătoriu. Este voia harului Domnului, ca îndată ce capul unei case, al unei familii urmează chemării către ascultarea și supunerea evangelică, să estîndă aceasta chemare la toată casa, la toată familia sa. Așa zice chiar Domnul Cristos, când se converti Zaheiu: „Astăzi s'a făcut mântuire casei acesteia“ (Luca XIX, 9). Tot așa a zis apostolul Pavel către temnicerul din Filipi: „Crede în Isus Cristos și te vei mântui tu și casa ta“ (Fapt. apost. XVI, 31); apoi după aceea se zice: „Și s'a botezat cu toată casa sa, crezînd în Dumnezeu“ (v. 34). Credința capului familiei este pentru Domnul și apostolii săi tocmai o garanță, cumcă și ceilalți membri ai casei, ai familiei vor deveni credincioși. De aceea la botezul Lidiei și al casei ei se zice numai despre ea singură: „Dumnezeu i-a deschis inima“; apoi ea însaș după botez nu zice așa: „Dacă ne-ați judecat pe noi a fi credincioși“, ci numai: „Dacă m'ați judecat pe mine a fi credincioasă Domnului“.

Nazareanul: Aici s'a zis așa, fiindcă de sine se înțelege, că și ceilalți membri ai casei au crezut.

Eu: Dacă ar fi scris însă Faptele ss. apostoli un baptist nazarean, de sigur n'ar fi uitat a scrie apriat, că nu numai capul casei ori al familiei, ci și ceilalți membrii toți au crezut. Oare pentru ce Luca, scriitorul Faptelor ss. apostoli, trece peste aceasta? Pentru-ce scoate la iveală și arată el cu accent atât de energic numai credința capului familiei? Pentru aceea, firesce, fiindcă el voesce, să ne dea prin aceea un semn, o îndegetare de mare însemnătate, că adevărat îndată-ce capul unei familii este câștigat pentru Domnul, Domnul deja privesce de închinată lui și pe ceilalți membri și i primesce sub disciplina duhului său celui sânt. Înaintea Domnului și a apostolilor lui familia nu este așa dar, cum cred bapțiștii nazareni, un grup de oameni, cari trăesc singuratic lângă olaltă și n'au între ei nici o legătură comună de credință așa, că deși capul familiei a prins rădăcini în Cristos, totuș membrii nevêrstnici rămân eschiși din societatea învêțăcelor lui Cristos până atunci, până când ei singuri au resbătut și ajuns la credință deplină; nu, feresce Doamne! Ci dacă capul familiei este consacrat Domnului, consacrați sunt și membrii familiei lui. „Dacă este sântă rădăcina, sunt sfinte și ramurile“ — zice apostolul Pavel către Rom. XI, 16.

Nazareanul: Me rog, eu am înțeles, că a fost așa numai în legea veche (Testamentul vechiu), carea se moștenia după carne, dar nu în legea noauă (Testamentul nou), cerea tot omul personal trebuie să și-o împroprieze.

Eu: Și legea veche trebuia primită de copii în credință, dacă era să-le aducă mântuire. Dar cumcă legea noauă vrea să se presădească dela părinți la copii, tocma arătai cu dovezi din scriptura Testamentului nou și-ți mai dovedesc, încă dacă nu crezi. Chiar atunci, când o păreche de părinți este jumătate creștină și jumătate necreștină, copiii totuș sunt închinați Domnului. Aceasta ni-o spune apostolul la I. Corint. VIII. El pune aici regula, cum să se poarte creștinul într'o asemenea căsătorie mestecată față de soțul său necreștin: de va voi să viețuească cu el să nu-l lase (v. 12--13) „pentru că se sfințește bărbatul necredincios prin muiere (credincioasă) și se sfințește muierea necredincioasă prin barbat (credincios) ca alt cum copiii vostri ar fi necurați iar acum sunt sfinți“ (v. 14).

Nazareanul. Pentru nazareni chiar acest loc este o dovadă lovitoare, cumcă câtă vreme au trăit apostolii, nu s'au botezat copiii. Căci pe cine agrăește apostolul așa: „copiii vostri“? Natural, că pe toți Corinteni, către cari scrie, mai ales părinții, cari de amândoaue părțile erau creștini. Dacă el zice despre toți copiii creștinilor: „Ei ar fi necurați, dacă nu s'ar sfinți prin părinții lor“, urmează neapărat, că acești copii nu erau botezați, căci altcum ei tocmai prin botez ar fi fost curățiți.

Eu: Aceasta este o interpretare noauă, care s'a ivit acum abia 70 de ani, cum spune chiar autorul ei*). Ea însă este falsă. Noi contestăm aceasta în conglăsuire cu întreprerții cei mai de căpetenie, cu toți cei mai vechi și cu mulți dintre cei noi, cari susțin, că această agrăire nu este îndreptată către toți, ci numai către creștinii, cari erau căsătoriți cu o parte necreștină. Cumcă aceasta este așa, se poate dovedi ușor în chipul următoriu. Apostolul deosebesce doauă soiuri de căsătoriți; la vers 10 vorbesce despre părechi căsătorite curat creștine zicînd: „Celor căsătoriți le poruncesc nu eu ci Domnul“. Iar la vers 12 se întoarce către acei creștini, cari trăiesc în căsătorie mestecată, zicînd: „Celor alți le zic însă eu, nu Domnul“. Acum dacă în cursul vorbirei despre acești „ceialalți“ vorbesce odată și dadreptul către ei în persoana a doaua, să fie aceasta neîndatinat, bătătoriu la ochi și rău înțeles? Nu este aceasta o trecere cu totul naturală, cum vin înainte adeseori de acestea în epistoale și vorbiri? Ba da; cu câte-va versuri mai înapoi după-ce a vorbit preste tot despre căsătoriți, de odată îi agrăește apostolul și pe aceștia așa: „Nu opriți unul altuia datoria fără numai cu învoire reciprocă pe un timp... și iar vă întruniți“ (v. 5).

Este această agrăire îndreptată către toți Corinteni? Firesce că nu, că doara n'au constat ei tot din căsătoriți până la unul. Dar chiar după agrăirea copiii vostri v. 14 trece apostolul încă odată dela vorbirea în persoana a 3-a repede în agraire (vers 16): „Că ce scii, muiere! de-ți vei mântui bărbatul? Ori ce scii bărbate, de-ți vei mântui muierea“? Aici trece vorbirea destul de evident; oare pentruce nu tot așa șila vers 14

(Va urma)

*) De Wete 1830 (Stud. u. Krit. III).

Varietăți

Congresul național bisericesc al provinciei noastre metropolitane este convocat pe 1/14 Octombrie a. c. la Sibiu.

Anchetă școlară. Conform conșinului congresimal Nr. 61 ex 1900 având a se lucra un proiect de plan de învățământ pentru institutele teologice-pedagogice și școalele populare din întreaga metropolie, consistoriile eparhiale au fost invitate a designa bărbații de specialitate, care să ia parte în ancheta școlară în scopul indicat. Astfel din partea Arhidieceșei au fost designați: Dr. Eusebiu Roșca, director seminarial din Sibiu și Dr. Ioan Stroia din Seliște, din partea dieceșei Aradului: Roman Ciorogariu director seminarial din Arad, Dr. Petru Pipoș, profesor preparandial în Arad și Iuliu Groșorean învățătoriu în Gașca; din partea dieceșei Caransebeșului: Dr. Iosif Olariu directorul teologiei din Caransebeș; Patriciu Drăgălina, director preparandial din Caransebeș și asesorul consistorial Ioan Marcu învățătoriu emerit în Bocșa montană.

Acești bărbați s'au întrunit la reședința metropoliei noastre din Sibiu Mercuri în 10/23 Septembrie a. c. și după ce au primit informațiunile necesare din partea secretariului metropolitan, s'au împărțit și au lucrat patru zile în secțiuni speciale, anume în cea teologică, preparandială și secția pentru școalele populare pregătind astfel proiectele de planuri, ce se vor înainta congresului național prin consistoriul metropolitan spre a servi de baza la unificarea planurilor de învățământ.

În decursul timpului cât a lucrat ancheta școlară, membrii aceștia s'au prezentat Înalț Prea Sântitului Metropolitan Ioan Meșian, care i-a primit cu iubire părintească îmbărbătându-i la opera, pentru care sunt chemați în interesul școlii române.

După terminarea lucrurilor, reprezentanții numiți ai școlii române au cercetat institutele noastre de cultură, precum și pompoasa catedrală, ce se ridică acum în centrul Sibiului, iar unii au escursat la Reșinari la mormântul marelui Șaguna. Tot așa s'a făcut privire în „Albumul“, ce se pregătește de către Reuniunea agricolă din Sibiu în scopul pastrării artei originale în industria noastră de casă, care cu drept cuvânt se poate numi cap de operă.

Societatea de lectură „Andrei Șaguna“ s'a constituit în ședința ținută la 31 August sub preșidiul Preacuviosiei Sale Domnului director seminariului Dr. Eusebiu R. Roșca în modul următoriu: Președinte: Dr. Petru Șpan, prof. sem., Vicepreședinte: Ilie Beleuță cleric c. III, Archivariu: Stefan Mircan, cl. c. III, Redactor al foaiei „Musa“: M. Moldovenescu, cl. c. III, Cassariu: Vasile Debu, cl. c. II, Bibliotecariu: Onisifor Ghibu, cl. c. II, Notariu: Valeriu Literat, cl. c. I, Controlor: Eugeniu Muntean, cl. c. I, Econom:

Ioan Roman, ped. c. III, Vicebibliotecariu: Adam Popoviciu, ped. c. I. Membri comisiei literare: Ioan Neagoe, cleric c. III, Aureliu Oancea, cl. c. III, Zaharie Manu, cl. c. II, Pompeiu Morușca, cl. c. II, Ioan Duma, cl. c. I, Emilian Stoica, cl. c. I, Ioan Fodor, ped. c. III, Emil Tanislav, ped. c. III, Victor Dejenariu, ped. c. II.

Dare de seamă și mulțămită publică. În favorul fondului de ajutorare „Ioan Popasu“ din Caransebeș au colectat următorii elevi: *George Adam* teolog c. II. a colectat dela: *George Adam* 1 cor. *Marința* 40 fil., *Lida Beg* 40 fil., *Ghiță* 60 fil., *Romul Ancușa* teolog c. II. dela: *Ioan Pincu* 1 cor. *N. N.* 1 cor. *Brasek Ede* 1 cor. *Ioan Roșiu* 1 cor. *Balanescu* 40 fil. *Balanescu Gizela* 10 fil. *Ioan Pascu* 40 fil. *Iosif Ienoșel* 40 fil. *Iacob Pêrvu* 20 fil. *Achim Brumariu* 50 fil., *Tuculia Costa* 50 fil. *Trifu Pêrvu* 20 fil. *Pervu Toma* 40 fil. *Vasile Bogdan* 60 fil. *George Belcota* teolog c. II. dela. *George Belcota* 1 cor. *George Bria* teolog c. II. dela. *Sebeșana* cassă de păstrare 2 cor. *Ioanichie Bucur* teolog c. II. dela: *N. N.* 1 cor., *Petru Harambașa* 2 cor. *George Lungu* teolog c. II. dela: *Biserica* din *Maidan* 10 cor., *N. N.* 2 cor., *Dimitrie Gerga* 60 fil., *Fru Cipu* 1 cor., *Petrucezné* 20 fil., *Simon Adolf* 1 cor. *Antoniu Miloșescu* teolog c. II. dela *Iacob Miloșescu* 1 cor. *Vasile Paica* teolog c. II. dela: *Iosif Paica* 2 cor., *Mihail Paica* 1 cor., *Mihail Imbrescu* 1 cor., *Petru Pușchița* 1 cor., *Luca Paica* 2 cor., *Ioan Paica* 3 cor. *Filip Pop* teolog c. II. dela: *Raveca Oprea* 2 cor. *George Stan* 1 cor., *Nicolae Beltean* 1 cor., *Mitru Humița* 1 cor., *Venzel Kafka* 20 fil., *Mitru Turcan* 30 fil., *George Cârpanu* 20 fil. *Constantin Oprea* 10 fil., *Mihail Seracin* teolog c. II. dela: *George Patruția* 20 fil., *Belci* 20 fil., *Mihuț Seracin* 40 fil., dela sf. biserică din *Rueni* 2 cor., *George Rădoi*, învățătoriu 1 cor., *Simeon Petrașcu* 60 fil., *Ioan Maran* 60 fil. *Dimitrie Soceneanț* teolog c. II. dela: *A. Spătan* 1 cor., *Soce neanțu* 80 fil. *Liviu Biro* teolog c. III. dela: *Nicolae Muntean* 2 cor. *Vasile Micula* 50 fil., *V. Bumbescu* 1 cor., *Ioan Negru* 50 fil., *Iosif Bogdan* 20 fil., *Eufimia Biro* 1 cor., *Romulus Ioanoviciu* 20 fil. *V. Nedici* teolog c. III. dela: *Simon Nedici* 1 cor. *Toma Simu* teolog c. III. dela: *N. N.* 40 fil., *Dr. Cornean* 2 cor., *Pastila stud.* 40 fil., *Dr. N. N.* 40 fil., *Dr. Groșșan* 1 cor. *Ioan Nedelcu* 2 cor. *Ioan Andreescu* teolog c. III. dela: *Solomon Andreescu* preot 2 cor., *Vasile Bojincă*, învățătoriu 1 cor., *Iuliana Bojincă* inv. 1 cor., *Iohann Konrad* 1 cor., *Liuba Sebi* 50 fil., *Ioan Petco* 40 fil., *George Simu* preot 3 cor., *Frantz Schütz* 1 cor. *N. N.* 10 fil.

Mulțămită publică. Pentru Mănăstirea de la „Godinova“, au contribuit încă Mult Stimații Domni: *George Vuc* și fiul seu *Ioan comercianți* 100 cor., *Dimitrie Pruneș* învățătoriu și familia 20 cor., *Iulius Crina* și soția 40 cor., *Nicolae Nicolaevici*, 10 cor., *Un notariu necunoscut* 2 cor. *Stefan Dolejan* din *Vasiova* 40 coroane. „Pre cei ce aduc daruri și fac bine întru sfintele tale biserici, pomenește-i Doamne întru împărăția Ta!“ *Bocșa-montană*, în 9 Septembrie 1903. *Maccarie Gușcă*, monah.

Concurs

Pe baza ordinațiunii Venerabilului Consistoriu diecesan ddo 17 Iuliu a. c. Nr. 2622 Șc. ex 1903 se escrie concurs pentru ocuparea definitivă a postului de învățatoriu la școala confesională gr. or. română din **Chevereșul-Mare** cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecesană.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt :

1. În bani gata 400 cor.
2. Pentru lemne pe sama învățatorului 80 cor.
3. De încălzirea și curățirea școlii să'ngrijesce comuna bis.
4. 10 Mm. de grâu și 10 Mm. cucuruz.
5. 2 jugere și 400□ pământ arătoriu, după care învățatoriu plătesce darea publică.
6. Locuință cu grădină de 600□ stângeni.
7. Dela înmormântări, 80 fil.
8. Dela părăstase 1. cor.
9. Pentru Reuniune și conferințe 30 cor.
10. Pentru scripturistică 10 cor.
11. Pentru purtarea socoții bisericii și cultului 20 cor.
12. Trăsuri gratuite pentru aducerea lemnelor pe sama învățatorului.

Dela concurenți se recere să aibă 4 clase și alcul general bun, să se presinte în sânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, in ziua de alegere însă să nu vină în comună.

Cei cu cunoscință din musica vocală vor fi preferiți.

Serviții prestate în altă comună nu se iau în considerare.

Doritorii de a concurge la acest post au să-și subștearnă concursese Prea Onoratului Domn Ioan Pepa, protopresbiter în Buziaș.

Chevereșul-Mare, din ședința comitetului parohial ținută la 3 August 1903. 1—3 [53]

Ioan Chișodan

paroh. preș. com. parohial.

Traian Unipan

înv. și not. com. paroh

În conțelegere cu mine: *Ioan Pepa* protopresbiter.

Pentru întregirea postului de preot la parohia de clasa III din comuna **Mutnicul-mic** cu filia **Dragsinești**, protopresbiteratul Făgetului se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecesană.”

Dotățiunea :

1. O sesiune parohială constătătoare din 32 jugere.
2. Un intravilan (fără de casă parohială).
3. Stola usuată.
4. Birul parohial dela 100 case.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și trimite recursele lor, instruaté conform Stat. org. și regulamen-

tului pentru parohii, comitetului parohial prin Prea On. Oficiu protopresbiter al Făgetului.

Dela recurenți se recere a se presenta în vre-o Duminecă sau serbătoare în sânta biserică spre a-și arăta desteritatea în cântare și oratorie pe lângă prealabila încuviințare a Prea On. D. Protopresbiter, dar nici de cum în ziua de alegere.

Mutnicul-mic din ședința comitetului parohial ținută la 27 Iuliu 1903.

1—3 [54]

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Sebastian Olariu*, protopresbiter tractual.

Pentru întregirea definitivă a postului de învățatoriu la școala confesională gr. or. rom. din comuna **Bucoveț**, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele împreuate cu acest post sunt :

1. Salariu în bani gata 364 cor.
2. 6 Hl. grâu și 12 Hl. cucuruz.
3. Pentru adunarea generelă a Reuniunii învățătorești, 20 cor.
4. Pentru scripturistică 16 cor.
5. Pentru participarea la conferințele învățătorești, 20 cor.
6. Pentru lemnele trebuincioase 64 cor., din cari 40 cor. pentru învățatoriu, 24 cor. pentru sala de învățământ, și pe care comuna are a le aduce în curtea școliei.
7. Pentru servitoriul școliei 20 cor.
8. Folosirea estravilanului de 2 jugere pământ, care aduce venit anual de 32 cor.
9. Pentru participarea la înmormântări cu liturghie 1 cor. iar fără liturghie 60 fil.
10. Locuință liberă în edificiul școliei cu folosirea grădinei de 1 juger.

Alesul învățatoriu este îndatorat a purta cantoralul în sânta biserică și afară de sânta biserică, a compune socoteala sântei biserici și a cultului cu finea fiecărui an, și a purta toate agendele scripturistice ale comitetului și sinodului parohial.

Pentru servițiile prestate nainte de ocuparea acestui post comuna nu acoardă alesului nici un altfel de emolumnt decât cele indicate aici.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne petițiile ajustate conform normelor din vigoare în termenul deschis la Oficiul protopresbiter al Făgetului.

Comitetul parohial dorește, ca recurenții să se presinte în vre-o Duminecă ori serbătoare în sânta biserică, dar nici decum în ziua de alegere.

Bucoveț la 27 Iulie 1903.

1—3 [56]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Sebastian Olariu* protopresbiter tractual.